



วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาคั้งนี้ได้กำหนดพื้นที่ที่จะทำการสุ่มตัวอย่าง คือ เขตอำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยได้สร้างแบบสอบถามและนำไปทำการสัมภาษณ์ ส่วนวิธีการเลือกตัวอย่างนั้นได้กำหนดขนาดตัวอย่างไว้จำนวน ๕๐๐ ตัวอย่าง โดยมีวิธีการเลือกตัวอย่างตามขั้นตอนของหลักวิชาสถิติ และมีวิธีดำเนินการเก็บข้อมูลดังรายละเอียดต่อไปนี้

๑. ลักษณะประชากรตัวอย่าง ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษา เฉพาะกลุ่มสตรีวัยเจริญพันธุ์อายุ ๑๕ - ๔๔ ปี ที่สมรสและยังอยู่กินกับสามีคนปัจจุบัน และมีบุตรอยู่ในขณะนั้น โดยที่สตรีผู้นั้นจะต้องมีบุตรคนสุดท้ายซึ่งอายุไม่เกิน ๗ ปี เหตุที่เลือกตัวอย่างลักษณะดังกล่าว เพราะว่าสตรีกลุ่มนี้มีบุตรในวัยซึ่งมีความสำคัญในการดูแลทางด้านสุขภาพอนามัย เพราะเป็น เด็กในวัยแรกเกิดวัยทารก และวัยก่อนเข้าเรียน ซึ่งเด็กในวัยดังกล่าวจะพบปัญหาทางสาธารณสุขมากกว่า เด็กในวัยอื่น ๆ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งในการสัมภาษณ์สตรีกลุ่มตัวอย่างที่มีบุตรคนสุดท้ายอายุไม่เกิน ๗ ปีนั้นถึงเรื่องการปฏิบัติทางด้านสุขภาพอนามัย ก็อาจจะมีความจำใน เรื่องที่ผ่านมาในอดีตทั้งของตนเองและบุตรได้ดีกว่าสตรีที่มีบุตรคนสุดท้ายอายุเกิน ๗ ปีไปแล้ว และทั้งจะทำให้ได้ข้อมูลที่มีความถูกต้องยิ่งขึ้น นอกจากนี้สตรีที่ตกเป็นตัวอย่างจะต้องให้ความร่วมมือในการศึกษาคั้งครั้งนี้ด้วย

๒. วิธีการเลือกตัวอย่าง โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi - Stage Sampling) คือขั้นที่หนึ่งเลือกวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายโดยการแทนที่ (Simple Random Sampling with Replacement) โดยการสุ่มตัวอย่างในระดับตำบลให้ได้ ๖ ตำบลในอำเภอบางปะอิน ซึ่งมีทั้งหมด ๑๔ อำเภอ ได้ตำบลซึ่งตกเป็นตัวอย่างดังนี้คือ ตำบลคู้งลาน ตำบลบ้านกรวด ตำบลตลิ่งชัน ตำบลบางกระสัน ตำบลบ้านเลน และตำบลเชียงรากน้อย ขั้นที่สองเลือกหมู่บ้านที่จะตกเป็นตัวอย่างในอัตราส่วนร้อยละ ๒๕ ของหมู่บ้านทั้งหมดซึ่งมี ๖๒ หมู่บ้านในตำบล

ที่ตกเป็นตัวอย่าง ๖ ตำบล ได้หมู่บ้านที่จะตกเป็นตัวอย่างประมาณ ๑๖ หมู่บ้าน และขั้นสุดท้ายเลือกการสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบ (Systematic Random Sampling) เป็นการเลือกสุ่มตัวอย่างเพื่อจะได้รายชื่อของหมู่บ้านที่จะทำการแจกนับทั้ง ๑๖ หมู่บ้านที่ต้องการ โดยนำรายชื่อหมู่บ้านทั้ง ๑๖ หมู่บ้านมาเรียงเลขที่ ๑ ถึง ๑๖ แล้วใช้ตารางเลขสุ่ม สุ่มหมายเลขแรกเป็นหมู่บ้านที่ ๑ แล้วนับต่อไปในอัตราส่วน ๑ : ๔ จนได้ครบตัวอย่าง ๑๖ หมู่บ้าน ดังรายชื่อต่อไปนี้คือ หมู่บ้านสามขา บ้านกรด หับแตง กุ้งลาน บ้านในคลอง ศาลเจ้า บ้านบางกระสัน บ้านบางเคียน บ้านท่าเตียน บ้านคาบ บ้านพราน บ้านคลองกลางบ้าน บ้านท้องกุ้ง คลองเปรม ประตุน้ำพระอินทร์ และหมู่บ้านคลองเชียงราก จากหมู่บ้านดังกล่าวได้ทำการสัมภาษณ์ครัวเรือน ซึ่งมีคุณสมบัติตรงกับลักษณะประชากรตัวอย่าง เนื่องจากมีข้อจำกัดในการสัมภาษณ์ ประกอบกับเวลาและทุนทรัพย์มีจำนวนจำกัดด้วย จึงได้สตรีที่ตกเป็นตัวอย่าง ๔๕๐ ราย

๓. การร่างแบบสอบถาม ในแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเพื่อใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ส่วนใหญ่ลักษณะคำถามเป็นแบบคำถามปิด ซึ่งได้แบ่งข้อมูลเป็น ๔ ส่วนคือ

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับครัวเรือน ได้แก่ ประชาติ สมาชิกในครัวเรือน

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลทางเศรษฐกิจสังคมและประชากร ได้แก่ อายุปัจจุบัน อายุแรกสมรส ภาวะเจริญพันธุ์ ขนาดของครอบครัว การศึกษา การประกอบอาชีพ และรายได้ของครอบครัว

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย ได้แก่ การเจ็บป่วยของบุคคลในครอบครัว การปฏิบัติเมื่อเจ็บป่วยครั้งแรก การใช้บริการอนามัย และการได้รับภูมิคุ้มกันโรค

ส่วนที่ ๔ ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นและพฤติกรรมของสตรีที่ผ่านการตั้งครรภ์แล้ว ได้แก่ ประวัติการตั้งครรภ์ และการคลอดทั้งหมด การปฏิบัติตนขณะตั้งครรภ์ การคลอดและหลังคลอดบุตรคนสุดท้าย และการเลี้ยงดูบุตรรวมถึงการหย่าร้างมารดา

ส่วนที่ ๕ ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติในการวางแผนครอบครัว

๔. การทดสอบแบบสอบถาม เมื่อตรวจสอบและปรับปรุงแบบสอบถามจนเป็นที่พอใจแล้ว ได้นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับครัวเรือนที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันกับที่เลือกไว้ เป็นตัวอย่างที่เขตชานเมืองกรุงเทพมหานครจำนวนหนึ่ง เพื่อดูความเข้าใจในเจตนารมณ์ของคำถามทั้งผู้สัมภาษณ์

และผู้ถูกสัมภาษณ์ กับระยะเวลาในการสัมภาษณ์ในแต่ละครั้ง เรือนโดยเฉลี่ย รวมทั้งคำตอบที่ได้ จะตรงกับสมมติฐานที่ตั้งไว้หรือไม่เพียงใด ผลจากการทดลองทำให้ทราบข้อบกพร่องของคำถามบางข้อและได้ปรับปรุงแก้ไขจนสามารถใช้ได้ถูกต้องและเหมาะสม เมื่อปฏิบัติภาคสนามจริง

๕. ผู้ทำการสัมภาษณ์ ในการสัมภาษณ์สตรีที่ตกเป็นตัวอย่างในแต่ละครั้ง เรือนนั้น ได้มีผู้ร่วมทำการสัมภาษณ์ซึ่งมีการศึกษาชั้นปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหิดล ซึ่งผ่านงานสนามของโครงการวิจัยของมหาวิทยาลัยมหิดลมาแล้วอย่างน้อย ๑ โครงการ โดยได้มีการตกลงกันระหว่างผู้สัมภาษณ์ทั้งหมด ในเรื่องข้อจำกัดและลักษณะของแบบสอบถาม

๖. การสัมภาษณ์ ผู้สัมภาษณ์ได้ออกไปเยี่ยมครัวเรือนในแต่ละหมู่บ้านที่ตกเป็นตัวอย่าง และได้ทำการสัมภาษณ์สตรีวัยเจริญพันธุ์ซึ่งสมรสและยังอยู่กับสามีที่ตกเป็นตัวอย่าง โดยเริ่มทำการเก็บข้อมูลตั้งแต่วันที่ ๗ มีนาคม ถึง ๑๕ เมษายน ๒๕๒๑ รวมระยะเวลาในการเก็บข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์ประมาณ ๑ เดือน

สำหรับการเก็บข้อมูลนี้ ได้กำหนดข้อจำกัดในการสัมภาษณ์ไว้ดังนี้ คือ

- ก) ทำการสัมภาษณ์ทุกครัวเรือน ที่มีสตรีวัยเจริญพันธุ์อายุ ๑๕ - ๔๔ ปี ที่สมรสและยังอยู่กินกับสามี และสตรีนั้นมีบุตรคนสุดท้ายซึ่งอายุไม่เกิน ๗ ปี
- ข) ถ้าครัวเรือนนั้นไม่มีตัวอย่าง ดังข้อ ก) ให้เว้นไม่ทำการสัมภาษณ์
- ค) ถ้าในครัวเรือนใดที่สตรีอยู่ในข่ายตามคุณสมบัติ ข้อ ก) มีหลายคนให้สัมภาษณ์เฉพาะสตรีที่สมรสแล้ว และเป็นหัวหน้าครัวเรือน หรือคู่สมรสของสตรีที่เป็นหัวหน้าครัวเรือนนั้น
- ง) ถ้าไม่สามารถกำหนดได้ว่าผู้ใดมีความสำคัญในการเป็นหัวหน้าครัวเรือน ให้สัมภาษณ์สตรีที่อาวุโส อายุไม่เกิน ๔๔ ปี สมรสแล้วและยังอยู่กินกับสามี

หมายเหตุ คำนิยามของ "ครัวเรือน" ประกอบไปด้วยบุคคลที่อาศัยอยู่ในบ้านเดียวกัน และรับประทานอาหารร่วมสำหรับเดียวกัน โดยไม่คำนึงถึงว่าบุคคลเหล่านั้นจะมาจากครอบครัวใดก็ตาม ตามคำนิยามนี้ครัวเรือนหนึ่งอาจจะประกอบไปด้วยหลาย ๆ ครอบครัวก็ได้ หรือหลายครัวเรือนอาจจะอาศัยอยู่ในบริเวณเดียวกัน ถ้าหากว่ามีบุคคลอาศัยอยู่ในแต่ละบ้านแยกต่างหากจากกัน และไม่ได้รับประทานอาหารร่วมกันในบางที่มีอยู่น้อย กรณีซึ่งบุคคลหลายคนอาศัยอยู่ในบริเวณเดียวกันและอยู่บ้านแยกต่างหากจากกัน กรณีเช่นนี้ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของครัวเรือนเดียวกัน

๗. การตรวจสอบแบบสอบถาม เมื่อได้ทำการสัมภาษณ์สตรีที่ตกเป็นตัวอย่างเป็นตัวอย่างเสร็จสิ้นแล้ว ได้ทำการตรวจสอบความถูกต้องของคำตอบอีกครั้งหนึ่ง เมื่อมีที่ผิดหรือข้อสงสัยก็จะให้ผู้สัมภาษณ์นั้นแก้ไข หรือในกรณีที่จำเป็น ผู้สัมภาษณ์จะต้องกลับไปเยี่ยมบ้านตัวอย่างใหม่อีกครั้ง เพื่อคำตอบที่สมบูรณ์

๘. งานลงรหัสข้อมูล ได้จัดทำคู่มือในการลงรหัสข้อมูลที่ได้รับ ต่อจากนั้นนำแบบสอบถามทั้งหมด ๔๕๐ ฉบับมาลงหมายเลขรหัสข้อมูลที่ต้องการในเรื่องต่าง ๆ และได้ทำการตรวจสอบความถูกต้องของการให้รหัส หลังจากนั้นนำไปเจาะบัตร และตรวจทานบัตรเพื่อความถูกต้อง

๙. การจัดทำตารางสถิติ ได้ทำการประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ เพื่อนำไปวิเคราะห์อีกครั้งหนึ่ง

๑๐. การวิเคราะห์ข้อมูล หลังจากเสร็จสิ้นการประมวลผลโดยเครื่องจักรกลแล้ว ได้นำมาวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของตัวแปรที่มีผลต่อภาวะเจริญพันธุ์ของสตรีโดยใช้ระเบียบวิธีการทางสถิติ

ลักษณะทั่วไปของอำเภอบางปะอิน

จากการรวบรวมของแผนกปกครอง ที่ว่าการอำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เมื่อปี ๒๕๒๐ ได้รายงานถึงประวัติและสภาพท้องที่อำเภอบางปะอิน ไว้ดังต่อไปนี้^๑

๑. ประวัติความเป็นมาของอำเภอบางปะอิน พื้นที่ที่เป็นอำเภอบางปะอินในปัจจุบันนี้ไม่มีหลักฐานปรากฏชัดว่า มีชื่อเรียกว่าอย่างไรมาก่อน แต่ตาม เกร็ดหรือตำนานมาแต่โบราณว่า ในสมัยที่สมเด็จพระเอกาทศรถยังดำรงพระยศเป็นมหาอุปราชอยู่นั้น ในวันหนึ่งได้เสด็จประพาสทาง

^๑ แผนกปกครอง, ที่ว่าการอำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา, "ประวัติของสภาพท้องที่อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา," ๒๕๒๐, (อัดสำเนา).

น้ำ เมื่อเรือพระที่นั่งมาถึงบริเวณเกาะบางปะอินในปัจจุบัน เรือพระที่นั่งถูกพายุใหญ่จนล่มลง สมเด็จพระเอกาทศรถทรงว่ายน้ำขึ้นไปบนเกาะนี้ และทรงพักอยู่กับชาวบ้านและในระหว่างที่ทรงประทับอยู่ ณ ที่นี้ สมเด็จพระเอกาทศรถได้หญิงสาวชาวเกาะเป็นบาทบริจาริกาคนหนึ่ง ซึ่งมีชื่อว่า "อิน" ซึ่งเป็นเหตุให้คนทั่วไปเรียกสถานที่นี้ว่า เกาะบางปะอิน หรือ เกาะบ้านเลน หรือ เกาะบางนางอิน ในปัจจุบันอำเภอบางปะอิน เป็นอำเภอหนึ่งขึ้นอยู่กับจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นที่ตั้งของพระราชวังบางปะอินที่สว่างาม เป็นที่เชิดหน้าชูตาของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๒. ลักษณะท้องที่ของอำเภอบางปะอิน อำเภอบางปะอินเป็นอำเภอหนึ่งในจำนวน ๑๖ อำเภอของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ท้องที่อำเภอนี้ตั้งอยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครไปทางเหนือประมาณ ๕๐ กิโลเมตร มีเนื้อที่ทั้งหมด ๒๒๘ ตารางกิโลเมตร อาณาเขตทิศเหนือจดอำเภพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ทิศใต้จดเขตอำเภอสามโคก จังหวัดพิจิตร ทิศตะวันออกจดเขตอำเภวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ทิศตะวันตกจดเขตอำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

สภาพท้องที่อำเภอบางปะอิน มีลักษณะเป็นที่ราบลุ่มทั่วไป ไม่มีภูเขา มีแม่น้ำเจ้าพระยาไหลผ่าน และในแม่น้ำเจ้าพระยานี้มีเกาะกลางแม่น้ำรวม ๔ เกาะ คือ เกาะบางปะอิน เกาะลอย เกาะพระ เกาะเกิด นอกจากนี้ยังมีคลองใหญ่คลองเล็กอีกเป็นจำนวนมากที่สำคัญมี คลองโพ คลองจิก คลองเปรมประชากร พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่นาซึ่งมีประมาณ ๘๐% ของเนื้อที่ทั้งหมด และส่วนมากเป็นนาหว่าน สถานที่ซึ่งจัดว่าเป็นชุมชนนั้นจะอยู่ละแวกริมแม่น้ำและลำคลองทั่วไป

จำนวนพลเมืองของอำเภอบางปะอิน เมื่อเดือนมิถุนายน พ.ศ.๒๕๒๐ จากหลักฐานในสถิติทะเบียนราษฎรซึ่งรวบรวมโดยกองการทะเบียน ที่ว่าการอำเภอบางปะอินรายงานว่า ประชากรรวมทั้งสิ้น ๕๑,๐๗๔ คน เป็นชาย ๒๕,๑๙๗ คน และหญิง ๒๕,๘๗๗ คน พลเมืองส่วนใหญ่มีสัญชาติไทย นอกนั้นเป็นจีนและอื่น ๆ ประมาณ ๕%

๓. การปกครอง ราชการบริหารส่วนภูมิภาค อำเภอบางปะอิน แบ่งเป็น ๑๘ ตำบล มี ๑๔๘ หมู่บ้านดังนี้คือ ตำบลบ้านเลนมี ๑๘ หมู่บ้าน ตำบลเกาะเกิดมี ๗ หมู่บ้าน ตำบลบ้านแปงมี ๔ หมู่บ้าน ตำบลตลาดเกรียนมี ๘ หมู่บ้าน ตำบลบางปะแดงมี ๔ หมู่บ้าน ตำบลชนอนหลวงมี ๕ หมู่บ้าน ตำบลบ้านหว้ามี ๗ หมู่บ้าน ตำบลบ้านโพมี ๔ หมู่บ้าน ตำบลบ้านกรดมี ๑๑ หมู่บ้าน ตำบล

คั้งลานมี ๕ หมู่บ้าน ตำบลคลังชันมี ๖ หมู่บ้าน ตำบลสามเรือนมี ๘ หมู่บ้าน ตำบลบ้านสร้างมี ๘ หมู่บ้าน ตำบลคลองจิกมี ๘ หมู่บ้าน ตำบลบ้านพลับมี ๕ หมู่บ้าน ตำบลวัดยมมี ๘ หมู่บ้าน ตำบลเชียงรากน้อยมี ๑๒ หมู่บ้าน และตำบลบางกระสันมี ๑๖ หมู่บ้าน

ราชการบริหารส่วนท้องถิ่นคือ สุขาภิบาลบ้านเลน ๑ แห่ง สุขาภิบาลพระอินท -
ราชา ๑ แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล ๑ แห่งคือ องค์การบริหารส่วนตำบลตลาดเกรียบ สภา
ตำบลมี ๑๗ แห่ง

หน่วยราชการอื่น ๆ มีดังนี้คือ ที่ทำการไปรษณีย์ ๒ แห่ง สำนักงานพระราชวัง
บางปะอิน ๑ แห่ง โรงพยาบาลอำเภอบางปะอิน ๑ แห่ง วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาจกรณีย์ ๑ แห่ง
แผนก ๑ กองกำกับการ ๑ ตำรวจทางหลวง ๑ แห่ง ศูนย์อบรมวิชาการและข่าวเทคนิค กรมโยธา
ธิการ ๑ แห่ง และด่านเก็บเงินค่าธรรมเนียมผ่านทางบางปะอิน ๑ แห่ง

๔. การคมนาคม ที่ว่าการอำเภอบางปะอิน ตั้งอยู่ในตำบลบ้านเลน ริมแม่น้ำเจ้า
พระยา และติดกับถนนอุทมนสรยุทธ ซึ่งเชื่อมระหว่างอำเภอกับถนนพหลโยธิน และถนนสายเอเชีย
อยู่ห่างจากสถานีรถไฟบางปะอิน ๒ กิโลเมตร การคมนาคมติดต่อกับอำเภอสระดวก โดยมาได้ ๓
ทางคือ ทางรถยนต์ ทางรถไฟ และทางเรือ

การคมนาคมระหว่างอำเภอกับกรุงเทพฯ ๓ ทางดังนี้

โดยทางรถยนต์จากกรุงเทพฯ มาตามถนนพหลโยธินถึงกิโลเมตรที่ ๕๒
แล้วแยกเข้าถนนอุทมนสรยุทธอีก ๗ กิโลเมตรถึงอำเภอ

โดยทางรถไฟในเส้นทางสายเหนือ ถึงกิโลเมตรที่ ๕๔ ซึ่งเป็นที่ตั้งของ
สถานีรถไฟบางปะอิน จากสถานีรถไฟมีรถยนต์โดยสาร ไปตามทางหลวงแผ่นดิน สายถนนพระจอม
เกล้าเจ้าอยู่หัว และถนนประสาททอง ระยะ ๒ กิโลเมตร

โดยทางเรือตามลำน้ำเจ้าพระยา ผ่านจังหวัดนนทบุรี และจังหวัดปทุม
ธานี เมื่อเลยสามแยกอำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ก็จะถึงอำเภอ

๕. การอาชีพและธุรกิจ แบ่งได้ดังนี้คือ

ก. การเกษตรกรรม อำเภอบางปะอินมีการทำนาเป็นส่วนมากและถือ เป็น

อาชีพหลักของราษฎรในเขตอำเภอนี้ เนื้อที่นาทั้งอำเภอประมาณ ๑๑๕,๕๐๐ ไร่ เป็นนาหว่านประมาณ ๑๐๕,๕๐๐ ไร่

ข. การประมง อำเภอนี้ตั้งอยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยาและมีลำคลองเล็ก ราษฎรจึงมีอาชีพทำการประมงอีกอาชีพหนึ่ง สัตว์น้ำที่จับได้พอเพียงแก่ความต้องการ และเหลือพอจำหน่ายได้อีก

ค. การอุตสาหกรรม อำเภอบางปะอินอยู่ไม่ห่างจากกรุงเทพฯ มากนักการคมนาคมจึงสะดวก จึงมีผู้มาตั้งโรงงานอุตสาหกรรมเป็นจำนวนมาก และมีการขอเพิ่มตั้งขึ้นเรื่อย ๆ นอกจากนี้ยังมี โรงสีข้าวจำนวน ๘ โรง และโรงเลื่อยจักรจำนวน ๑ โรง

ง. การพาณิชย์กรรม อำเภอบางปะอินอยู่ไม่ไกลจากจังหวัดพระนครศรีอยุธยาและกรุงเทพฯ ทั้งการคมนาคมสะดวก ประชาชนจึงไปซื้อข้าวของที่กรุงเทพฯ และที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็นส่วนใหญ่ ภาวะการค้าของอำเภอบางปะอินจึงไม่เจริญนัก กล่าวคือ มีบริษัท ๓ แห่ง ห้างหุ้นส่วน ๑๐ แห่ง ร้านค้าทั่วไป ๔๗๐ แห่ง และโรงแรม ๑ แห่ง

จ. การธนาคาร มีธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร หน่วยอำเภอบางปะอิน ๑ แห่ง ธนาคารกสิกรไทยจำกัด สาขาประตูน้ำพระอินทร์ ๑ แห่ง และธนาคารออมสินสาขาท่าบลบ้านเลน ๑ แห่ง

ฉ. โรงพยาบาล อำเภอนี้ไม่ห่างไกลจากกรุงเทพฯ และจังหวัดมากนักประชาชนจึงนิยมไปโรงพยาบาลที่กรุงเทพฯ และจังหวัดเป็นส่วนใหญ่

๖. การสาธารณสุข มีโรงพยาบาลอำเภอบางปะอิน ๑ แห่ง สถานีอนามัยชั้น ๒ จำนวน ๑๑ แห่ง สำนักงานตงครรภ ๓ แห่ง และโครงการเวชศาสตร์ชุมชนของคณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี ตั้งอยู่ที่โรงพยาบาลอำเภอบางปะอิน

๗. การศึกษาและการศาสนา

ก. การศึกษา มีวิทยาลัย ๑ แห่ง โรงเรียนของกรมสามัญศึกษา ๒ แห่ง โรงเรียนขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ๓๕ แห่ง และโรงเรียนราษฎร ๓ แห่ง

ข. การศาสนา ประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ มีวัดพุทธศาสนา ๓๐ แห่ง มีสยิด ๗ แห่ง และศาลเจ้า ๒ แห่ง

๘. การสาธารณสุขโรค มีการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจำหน่ายกระแสไฟฟ้าและการประปา
 บาดาล ๑ แห่ง เป็นของสุขาภิบาลบ้านเลน จำหน่ายน้ำประปา

๙. การสหกรณ์ มีจำนวน ๑ แห่งชื่อ สหกรณ์การเกษตรบางปะอิน จำกัด

๑๐. กลุ่มเกษตรกร กลุ่มเกษตรกรอำเภอบางปะอินมี ๔ กลุ่ม

๑๑. สมาคมชลประทานราษฎร์ สมาคมชลประทานราษฎร์ อำเภอบางปะอิน มี

๑ สมาคม

๑๒. การรักษาความสงบและความปลอดภัย ในท้องที่อำเภอบางปะอินมีสถานีตำรวจ

ภูธร ๑ แห่ง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย